

Đào Phong Lan

Cổ Tích Của Dòng Sông

Tôi vốn là đứa con gái không được trời ban cho tính kiên nhẫn. Tôi không đủ can đảm nghe hết một băng nhạc từ đầu đến cuối, không đủ từ tốn đọc hết một quyển truyện mà không xem trước phần kết. Và, ngồi trong rạp thưởng thức một bộ phim, nếu sức hấp dẫn của nó không đủ để thuyết phục ngay từ phút đầu, thì tôi là kẻ đứng dậy bỏ về trước tiên. Tôi chẳng giống mẹ chút nào. Mẹ tôi là người giỏi giang và khôn khéo, bà có thể làm bất cứ điều gì nếu bà muốn. Bà buôn bán lớn và không bao giờ hài lòng với những gì đã có. Ngược lại, cha tôi làm người cầu an, ông cho rằng như thế là quá đủ so với một cuộc đời. Tôi chẳng hiểu mẹ đúng hay cha đúng. Chỉ nghĩ sống bằng cách nào để cha mẹ không khó chịu về sự có mặt của mình. Ngày còn bé, tôi không sống gần cha và mẹ. Cha mẹ tôi thay phiên đi vắng, tôi bị gửi cho một bà dì bị mù. Dì bế ẵm tôi, cho tôi ăn, săn sóc tôi, ru tôi ngủ, hát cho tôi nghe những giai điệu lạ lẫm, không như những bài hát bây giờ.

Dì tôi hiền lắm. Da dì mát như kem ấy. Tôi chả ví dì như cô Tấm, vì dì chắc phải đẹp hơn cô Tấm nhiều. Cô Tấm có bao giờ bế tôi đâu? Mà cô Tấm lại còn lấy nhà vua. Ví dì như cô Tấm, nhờ dì theo vua về

cung, tôi còn biết chơi với ai?

Tôi ở trong nhà với dì, chả mấy khi được ra ngoài, chỉ quanh quẩn theo dì xuống chuồng gà, xó bếp. Lắm hôm tôi ghé mắt qua khung cửa sắt nhìn bọn bạn nghịch đất xem chúng ném đá vào nhau rồi cãi nhau chí chóe. Tôi quan sát chúng với sự thích thú. Nhưng chỉ được một lát đã nghe tiếng dì gọi, dì bảo đừng xem người ta cãi nhau, người ta xấu mà mình cũng xấu. Sao thế nhỉ? Cha mẹ tôi cãi nhau suốt thì sao? Người lớn thì làm sao mà xấu được? Mẹ bảo thế mà... Tự nhiên nhà bên cạnh có một người ở xa mới về. Chiều hôm ấy, tôi đang đứng áp mặt vào song sắt thì chú sang, chú bẹo má tôi, cho tôi hai cái kẹo xinh xinh, hỏi bố mẹ đâu? Ở nhà với ai? Sao không ra ngoài chơi? Rồi khen tôi ngoan! Trong nhà ngoài dì ra, chẳng ai khen tôi cả. Vì thế, tôi thích chú ngay. Chắc chú cũng hiền như dì.

Rồi dì gọi tôi, chú hỏi dì về chuyện nhà cửa, hàng xóm. Dì trả lời rụt rè. Chú khen dì đẹp. Dì khóc, kéo tôi vào nhà. Tôi chả hiểu vì sao... Thế mà dì dặn tôi không được khóc. Khóc là hư, chỉ có những đứa trẻ hư mới khóc. Người lớn khóc có gọi là những đứa lớn hư không nhỉ...

Từ hôm ấy, chú Hải sang nhà tôi suốt. Chú tên là Hải, có nghĩa là biển ấy mà, biển xanh và to lắm, sóng vỗ vào bờ suốt ngày đêm - chú bảo thế. Nhưng chú có xanh đâu? Cũng chả có sóng. Chú đen sì. Nhưng chắc chú cũng to như biển. Chứ gì! Chú chỉ nhấc tôi lên bằng một tay thôi, còn nếu tôi đứng dưới đất, thì tôi chỉ ôm được mỗi cái đầu gối của chú.

Lâu lâu rồi, tự nhiên thấy chú sang nói chuyện với cha mẹ tôi, bảo: "Xin cho hai đứa em thành vợ thành chồng". Dì ngồi im lặng ở góc giường, đôi mắt ngơ ngác hướng về phía chú. Mấy lần tôi đòi dì bế

mà dì chẳng nghe. Dì hết thương tôi rồi! Dì nghe chú nói cái gì mà chăm chú thế! Chắc là chuyện cổ tích vì loáng thoáng tôi nghe chú nói : "Thương cô ấy... Lá lành đùm lá rách...". Lại một câu chuyện cổ tích mới đây. Tôi mon men lại gần thì mẹ quát bảo dì đưa tôi xuống nhà. Thế là xong! Thôi đành hôm khác nói chú kể lại cho nghe vậy. Nhưng tôi chẳng còn dịp nào gặp chú. Chú Hải không sang nữa. Dì tôi buồn hẳn đi. Mẹ mắng dì là "hư thân mất nét" rồi mắng luôn cả chú Hải là "thằng khố rách áo ôm". Dì hư thì đúng rồi. Vì từ hôm đến giờ dì khóc suốt. Nhưng còn chú Hải...? "Khố rách áo ôm" là gì nhỉ? Chắc mẹ bảo chú là Chử Đồng Tử. Dì kể Chử Đồng Tử nghèo lắm, hai cha con chỉ có một cái khố. Cha chết, thương cha nằm dưới đất lạnh, Chử Đồng Tử mặc khố cho cha rồi mới chôn. Nhưng sao mẹ ghét chú ấy thế? Tôi nửa muốn gặp chú, nửa mong chú đừng sang nữa. Mẹ mà tức lên thì mẹ đét chú mất, mà mẹ đét thì đau lắm...

*

Sinh nhật hai mươi tuổi, mẹ tặng tôi một chiếc đồng hồ xinh xinh. Quà của Nhân là một váy áo đẹp rực rỡ. Cha chỉ dặn đừng bày vẽ, đừng ăn mừng sinh nhật, kéo có lúc lại hối hận vì mình đã sinh ra. Mẹ cau mày bảo cha là ăn nói vớ vẩn. Cha thở dài, ngửa mặt lên trời như khấn thầm, rồi bỏ vào trong phòng ngủ, không ra nữa. Buổi tối trôi đi tẻ nhạt và lạnh lẽo. Bạn bè vài đứa đến chơi, dúm vào tay một món quà rồi về. Tôi vào phòng mở những gói giấy: phấn son, áo ngủ, nước hoa... Những thứ quà tặng với ý nghĩa tô điểm đẹp đẽ hình thức của con người. Sẽ chẳng còn ai hát cho tôi nghe, tô điểm cho trái tim tôi lòng nhân ái như những câu chuyện cổ từng đêm dì vẫn kể. Dì đã dạy cho tôi những điều cần thiết để trở thành một con người, nhưng dì cũng bảo tôi đừng bao giờ trông chờ vào những

điều giả tưởng, phải biết nhìn thẳng vào sự thật của cuộc đời!
Tôi đã biết chấp nhận mọi điều xảy ra trong cuộc sống. Yêu Nhân, nhưng tôi không hề đòi hỏi ở anh sự lãng mạn và tính chất nên thơ mà tôi đã đắm chìm trong cổ tích. Nhân là một bác sĩ nha khoa. Anh giàu có, thực tiễn và khôn khéo chiếm được tình cảm của hầu hết các bạn đồng nghiệp. Với mẹ, Nhân là mẫu người đàn ông lý tưởng của các cô gái đến tuổi lấy chồng.
Nhân không thích trẻ con. Bất anh bế một đứa bé chẳng khác gì bỏ vào tay anh một con chuột chết. Khi tôi hỏi: "Sau này lấy nhau thì làm thế nào?", anh nói: "Hai đứa mình sẽ không có con cái gì hết! Anh căm thù sự tù túng, bẩn thỉu và ồn ào. Chỉ một đứa trẻ con trong nhà cũng tạo nên từng ấy thứ!". "Thế anh lấy vợ để làm gì?", anh vuốt má tôi: "Lấy vợ và có con là hai chuyện không hề dính dáng gì đến nhau!".

Tôi yêu trẻ và hay bông bế chúng, kể cho chúng nghe những câu chuyện cổ tích dì tôi từng kể khi xưa. Tôi cười ré lên mỗi khi chúng túm lấy tóc tôi, cào vào mặt tôi. Tôi khao khát được chăm sóc yêu thương chúng như dì vẫn chăm sóc và thương yêu tôi ngày xưa. Đêm đêm, tôi gối đầu lên tay dì, lắng nghe tiếng dì khe khẽ trong đêm, chìm vào những câu chuyện cổ rồi thiếp đi lúc nào không biết...

*

Nhân hẹn đón tôi đi xem phim vào lúc 7 giờ tối. Có nghĩa là vào đúng giờ ấy tôi đã phải chuẩn bị xong xuôi, không được chậm trễ cho dù là nửa phút.

Anh là người cẩn thận và kỹ tính đến mức kinh ngạc. Bàn làm việc của anh lúc nào cũng sạch bóng. Nhà cửa sạch sẽ tinh tươm, áo quần thẳng nếp. Thời gian biểu của anh dán ngay trên góc bàn ghi

chi ly từng phút một. Thức dậy mấy giờ, vệ sinh cá nhân mấy phút, đọc sách trong bao lâu. Sau mỗi mục còn có ghi chú. Thú thật, anh ngăn nắp và sạch sẽ đến mức trên cả quần áo anh, tôi cũng cảm giác có mùi thuốc sát trùng.

Tôi thì đủng đởng, hậu đậu. Ngay cả trong phòng riêng của tôi mỗi tuần tôi mới dọn một lần. Đồ đạc vứt bừa bãi, quần áo lẫn lộn với sách vở. Tôi thích thế, cứ bừa bộn lâu lâu mới gọn ghẽ lại thấy hay hay. Chứ cứ ngăn nắp mãi, chán chết!

Đúng 7 giờ kém một giây, Nhân bấm chuông. Tôi xúng xính ra mở cửa trong bộ váy áo mới anh tặng hôm sinh nhật. Anh lướt đôi mắt từ đầu đến chân tôi, buông gọn lỏn: "Tốt!", rồi giục tôi đi ngay.

Tôi ngồi im lặng ở phía sau Nhân. Cả cách lái xe cũng thể hiện anh là người cẩn thận. Anh đi chậm rãi, nhất là qua các ngã tư đèn đỏ. Lắm khi tôi sốt ruột giục anh đi nhanh lên một tí, anh lại nghiêng đầu ra sau bảo: "Đi đâu mà vội? Em còn có cả mấy chục năm trước mắt kia mà! Chậm mà chắc, em ạ!".

Đến nơi, Nhân cẩn thận dắt xe vào bãi gửi, khóa cổ rồi dặn người giữ xe: "Ông không được để cái xe nào gần xe tôi đấy nhé! Nó mà bị xước sơn là không xong với tôi đâu!". Rồi cũng đứng đĩnh như thế, anh lại phòng bán vé.

Tôi chợt cảm thấy buồn cười, thương hại mình và thương hại anh. Anh bị nô lệ vào chính sự cẩn thận của mình mà không hay biết. Còn tôi, tôi lại phải tập làm quen với tính nết này. Buổi xem phim thành nhạt tẻch. Nhân ngồi nghiêm trang như ngồi trước cử tọa. Anh không thích trao đổi, trò chuyện khi xem phim. Tôi liếc nhìn anh, ngồi cứng đờ, lọt thỏm trong chiếc ghế, ngẩng cao, không cựa quậy. Tôi bỗng hình dung Nhân của 30 năm sau - một ông già hói trán, đi đứng

chậm rãi và lúc nào cũng tránh một món ăn có nhiều đạm để phòng bệnh cao huyết áp. Chợt tôi thấy chán chường và mệt mỏi. Một cảm giác khó thở ủa đến.

Tôi hít một hơi dài, quay lên phía màn ảnh. Trong phim, người ta đang vớt xác một cô gái bị chết đuối lên. Khuôn mặt nhợt nhạt của cô gái vẫn ngời lên vẻ đẹp dịu dàng thánh thiện. Nhân vật chính ấy chết rồi. Cô đã trầm mình vì bị ép duyên. Cảm giác khó thở của tôi càng tăng. Tim đập thình thịch. Mất như lời ra. Tôi ú ớ rồi đổ sập xuống. Tỉnh dậy, tôi đã nằm ở phòng mình từ bao giờ. Mẹ đưa cho tôi cốc nước. Đồng hồ đánh bình boong. Tôi hỏi Nhân, mẹ bảo: "Nó vừa về cách đây 10 phút, nó bảo mười giờ phải lên giường, không thể sai được". Tôi thở dài.

Nhân nói với mẹ là tôi bị ngất vì quá cảm động khi xem phim. Mẹ mắng: "Lại lây cái tình suốt mướt rể tiền của con dì mày! May mà nó chết rồi, chứ không thì...".

Chẳng ai hiểu được tôi ngất vì sao? Dì ơi! May mà dì chết? May hay là không?

*

Mẹ cấm cửa chú Hải. Cấm dì không được ra ngoài.

Tối tối, dì ngồi thẩn thờ trong phòng không bật đèn, nghẹn ngào khóc... Tiếng mẹ mắng chao chat dưới nhà. Tiếng cha lẩm bẩm khó chịu. Dì bỏ cơm, người trắng bệch cứ như là tường nhà ấy. Tôi đi học về, lại len lén chui vào buồng với dì. Tôi chỉ sợ dì hóa thành con ve trong chuyện cổ tích. Tôi nép vào lòng dì, giơ tay vuốt tóc dì, tóc dì tuột xuống một nhúm trong tay tôi. Tôi thích thú cười: "Tóc dì dễ bóc như là râu ngô ấy. Cho cháu nhé! Để cháu chơi đồ hàng".

Chú Hải bỏ đi đâu lâu lắm chẳng thấy về. Một tối, tôi vừa chơi đồ

hàng với bọn thằng Sang về, thì thấy mẹ đang mắng dì:

- Thằng Hải nó sắp cưới vợ rồi đấy! May phúc nhé! Cái loại đàn ông bạc bẽo ấy, tôi đã bảo mà, có sai đâu. Chả khóc lóc nữa đi! Đạo ấy, gia đình này mà cho dì lấy nó, bây giờ lại chẳng chán nhau, khăn gói về đây mà ăn vạ cái nhà này. Thân mù lòa lại còn đèo bông, đãa thấy đại chưa em?

Dì im lặng. Mái tóc mỏng của dì xõa xuống che kín mặt. Hồi lâu, dì ngẩng lên, run run:

- Em xin lỗi anh chị! Chẳng qua em làm lẫn. Anh chị mắt sáng, nhìn rõ bản chất con người. Từ nay, chẳng bao giờ em làm anh chị phật lòng nữa đâu!

Trưa đứng bóng, dì vẫn chưa về. Sang chiều, có tiếng chân chạy huỳnh huých rồi tiếng người thất thanh:

- Bà Song ơi! Con Lan nó chết đuối ngoài sông kia kìa!

Bờ sông nơi chúng tôi thường tụ tập nô đùa giờ đông nghịt người.

Người ta xôn xao:

- Con sông này nông thế sao con bé lại chết đuối được nhỉ?

- Con bé bị mù, đi đâu mà mò ra đây để chết oan chết ức thế này?

Tôi chen bừa vào. Dì đang nằm đó. Bộ quần áo ướt dính sát vào người làm dì trở nên nhỏ bé. Khuôn mặt nhợt nhạt, đôi mắt trắng bệch như môi cá. Mái tóc mỏng của dì trải trên đất. Tôi đưa tay sờ nhẹ vào người dì, tay tôi bỗng lạnh ngắt. Dì chết rồi ư? Có phải chết như nàng Bạch Tuyết khi ăn quả táo độc? Có chàng hoàng tử nào đến cứu dì tôi không? Tôi lay dì khẽ gọi, dì ơi! Dì sống lại đi! Và tôi khóc: Dì ơi? Ngày xưa ngày xưa, có bà hoàng hậu ngồi khâu bên cửa sổ, bà mãi nhìn tuyết nên kim đâm phải tay...

Một bóng người nhảy xổ vào, ôm thốc lấy dì:

- Lan! Lan! Tỉnh dậy đi! Anh xin em! Đừng bỏ anh! Anh yêu em!
Chú Hải! Trông chú thất thần hoảng loạn. Chú ngồi bệt xuống cát, siết di vào ngực, nước mắt lã chã rơi. Lần đầu tiên, tôi thấy một người đàn ông khóc. Tiếng khóc mới đau đớn làm sao! Tiếng khóc len vào từng tế bào của tôi. Tôi chợt cảm thấy khó thở. Tim tôi đập thình thịch. Mắt tôi như lồi ra. Tôi ú ớ.

Tôi đổ sập xuống.

Tôi đã trở nên già dặn từ hôm ấy. Tôi đã nhận biết tất cả những oan trái khổ đau của một đời người mà đưa trẻ lên mười như tôi không bao giờ nên biết .

*

Lúc tôi đến, Nhân vừa ở bệnh viện về. Anh mời tôi vào nhà, chưa kịp hỏi gì, tôi đã bảo:

- Anh Nhân! Em muốn chúng ta chia tay!

Nhân như bị choáng, anh há hốc miệng, chăm chăm nhìn tôi. Rồi như đã bình tĩnh lại, anh cười khì, vớ lấy ấm nước, đủng đỉnh pha trà:

- Sao? Có chuyện gì? Em định thử lòng anh đấy à?

- Đây không phải là chuyện đùa? Em muốn nói rằng chúng ta nên chia tay nhau thì hơn!

- Nhưng vì sao?

Vì tình cảm em dành cho anh lâu nay không phải là tình yêu!

Thế là cái gì? Theo em, như thế nào mới gọi là tình yêu?

- Theo em, tình yêu là cảm thông và chia sẻ, là hy sinh đến hết mình.

Vì thế, em nhận ra rằng, em chưa bao giờ yêu anh. Những khi em cảm thấy nhớ anh, chẳng qua như người ta vẫn nhớ một thói quen.

Thế thôi! Và bỗng hôm nay em cảm thấy chán tình yêu như người ta

muốn bỏ một thói quen xấu...

Nhân cười nhạt, anh giơ tay xem đồng hồ rồi nhìn lên thời gian biểu, lẩm bẩm đọc:

6 giờ chiều: ăn cơm 30 phút. Em ở đây ăn cơm với anh nhé! Rồi chúng ta sẽ trao đổi lại.

Tôi cương quyết đứng dậy:

- Không có gì để nói nữa đâu anh! Vậy là đủ rồi, em về đây. Chúc anh vui vẻ. Hy vọng anh sẽ hiểu và thông cảm cho em.

Trong khi tôi nói, Nhân nhìn chăm chăm vào miệng tôi. Tôi bỗng có cảm giác anh đang kín đáo khám rằng tôi. Nhớ ngày nào Nhân tỏ tình, anh khen: “Em có một hàm răng tuyệt đẹp!”.

Một cảm giác ghê tởm trào lên. Tôi bỗng tự hỏi mình sao lâu nay quên bẵng mất câu nói ấy? Tôi bỏ về, mặc kệ Nhân bảnh bao và mượt mà ngồi lại giữa cái phòng sặc mùi thuốc sát trùng của anh. Tôi lang thang ra bờ sông. Gió thổi mát rượi lẫn mùi bùn ngai ngái. Con sông dì tôi trầm mình ngày xưa giờ hầu như không chảy nữa, bùn rác của những người dân thành phố đổ xuống làm tắc nghẹt dòng sông. Nước sông đen quánh, đây đó cỏ mọc, cỏ dại chen nhau mọc lều nghều. Ngày xưa dì tôi kể cho tôi nghe truyện cổ tích về một dòng sông. Người con trai ở thượng nguồn, người con gái ở hạ nguồn. Họ yêu nhau qua bao lần nước chảy mòn khe đá, bao lần thủy triều lên rồi xuống trên sông. Bên dòng sông ấy, người con gái đã sinh ra. Nơi dòng sông ấy, người con trai đã vẫy vùng lúc trăng lên, khi chiều xuống... Một ngày kia, thác lũ đã cuốn xác chàng trai xuôi xuống hạ nguồn, cô gái đau đớn lao mình vào dòng nước ôm lấy xác người yêu. Thác lũ đã đẩy hai người trôi theo dòng chảy của nó. Khi bão tan, dân làng thấy xác người con trai và người con gái

dạt vào bờ trong vòng tay nhau...

Từ đó, con sông vĩnh viễn không trao giờ chảy nữa. Nước sông đục dần, thuyền bè trôi qua lại, hoa trôi nở ven sông và những câu hát trôi loang trên sông vắng, dòng sông đã chết!

Dòng sông dì tôi trầm mình cũng đã chết! Truyện cổ tích về một dòng sông cũng không còn ai kể cho tôi nghe nữa? Trước mặt tôi, con sông như quặn mình, nó không thể tự chảy. Tôi nhắm mắt, nghe trong tiếng gió lời dòng sông đã chết cất lời kể: Ngày xưa ngày xưa...

(Nguồn: DNSG)

Nguồn: DSSG

Được bạn: Ct.Ly đưa lên

vào ngày: 7 tháng 5 năm 2005